

jevaio, postajao poniznijim. Naučio je prepoznavati zrnca dobrote i među onima koji nisu bili vjernici. Osobito je postajao zahvalan za svaki znak topline i potpore: svojega brata i redovničke susedice, neke medicinske sestre koja je diskretno svratila pogled prema zidu kad je bio na zdravstvenom pregledu, djevojčice Marienke, koju je nekoć kao prijatelj obitelji njihao na koljenima, a koja je oboljela od leukemije te je zajedno s majkom prikazivala svoje patnje za svećenike u tamnicama! Kasnije je pater Ferdinand saznao da su posljednje riječi njegove ljubimice bile: »Pomolimo se majčice za našega Fejka (Ferka).« (str. 117)

Sve u svemu, riječ je o potresnom svjedočanstvu jednoga svećenika koji je imao najuzvišenije ideale svojega poziva, svjedočanstvu o jednome vremenu čije silnice još i danas, doduše na perfidniji način, zatorno djeluju, tako da ih obični ljudi — premda i danas žrtve — ni ne zamjećuju! Kao i mnoge, tako i Takáča to strašno boli: »Tužan sam pri pogledu na današnji naraštaj kojega kraste tvrdoglavost, nepoštovanje kršćanskih vrijednosti u javnom životu, koji nas, unatoč nedjeljnim odlascima u crkvu, razočarava u presudnim trenucima našega slobodnog života, i zbog nepoznavanja osnovnih stvari iz vjerskog života bira demagoge, bivše komuniste, moćne ljude iz medija. I, iskreno rečeno — u parlament bira ljude koji su u proturječnosti s moralnim i etičkim vrijednostima Katoličke crkve. Zbog toga se osjećam loše.« (Str. 97)

Ivan Šestak

Antun Puntigam, *Petar Barbarić uzor–mladić*, Glas Koncila, Zagreb, 2006, 212 str.

1939. g. u Nadbiskupskom ordinarijatu u Sarajevu započeo je informativni biskupijski postupak za proglašenje blaženim Petra Barbarića, travničkog sjeme-

ništarca uzorna života, rodom iz Hercegovine iz Klobuka, koji je umro na glasu svetosti u Travniku 1897. g. U dvadeset i trećoj godini života. Proces je na biskupijskoj razini dovršen 1943 i nakon što su dokumenti preneseni u Rim, ondje je dalje nastavljen i polagano se privodi svome dovršetku.

Jedan od doprinosa za pripremu beatifikacije sluga Božjega Petra Barbarića jest i ponovno objavljivanje njegova prvog životopisa iz 1900. godine. Riječ je o pretisku koji je objavljen u mjesecu prosincu 2006. godine. Napisao ga je svega tri godine nakon Petrove smrti travnički isusovac austrijskoga podrijetla o. Antun Puntigam koji je bio profesor i odgojitelj Petru Barbariću posljednje tri godine njegova života. Dobro ga je poznao i bio je potpuno uvjeren u njegovu svetost, te je već za vrijeme Petrova života skupljao podatke o njegovim svetačkim vrlinama.

Ova je biografija prvi cjeloviti pisani dokument o svetosti Petra Barbarića. Njezino objavljivanje 1900. g. otkrilo je Petra i njegovu duhovnu veličinu ne samo hrvatskim vjernicima u Petrovoj domovini nego i mnogima u europskim zemljama. Naime biografija je ubrzo nakon izlaska na hrvatskom jeziku bila prevedena najprije na njemački (doživjela je čak dva izdanja), potom na talijanski, slovenski, mađarski, češki.

Ovaj prvi njegov životopis ponovno je sada objavljen na hrvatskom jeziku kao reprint izdanje. Netko može pitati: Zašto reprint izdanje? Odgovor je veoma jednostavan: o Petru Barbariću imamo već nekoliko biografija koje su o njemu napisane kasnije, ali sve se temelje upravo na ovoj prvoj, jer ju je pisao očevic, neposredni svjedok Petrova života, njegove svetosti i njegovih vrlina. On je Petra pratio u usponu prema svetosti sve do prijelaza u Vječnost. I zato ova knjiga ima prvotnu i neizostavnu vrijednost za upoznavanje života sluga Božjega i njegove svetosti. Ova nam biografija opisuje mladića koji je rođen na hercegovač-

kom kršu i odgojen u čestitoj i pobožnoj brojnoj hercegovačkoj obitelji iz roda Barbarića. Nakon opisanog djetinjstva i rane mladosti pratimo ga potom od njegove petnaeste godine kako se u travničkom sjemeništu u Bosni priprema za duhovno zvanje sa svim poletom i žarom svoje plemenite duše, koju je Bog već prije pripremao za poslanje što je Petru namijenio. Savjestan u izvršavanju svojih staleških dužnosti, spremno prihvaća sve upute svojih odgojitelja isusovaca. Oni su brzo u njemu uočili pametnog, vrijednog i pobožnog mladića kojega je Božja milost na poseban način vodila prema svetosti, a s kojom je on, po uputama svojih odgojitelja, velikodušno suradivao. O svemu tome uvjerljivo nam govori ova knjiga proizašla iz pera neposrednog svjedoka Petrova svetačkog života.

Budući da je prvo izdanje Petrova životopisa iz 1900. g. odavno rasprodano i nedostupno široj vjerničkoj publici, reprint izdanjem se željelo prvi Petrov životopis ne samo sačuvati za povijest, nego ga ponovno učiniti dostupnim široj publici, posebno sada kad se intenzivno radi na dovršetku postupka za njegovu beatifikaciju. U pripremi ovoga izdanja, zahvaljujući današnjoj razvijenoj tiskarskoj tehnici, učinjen je jednostavan preslik stranica jedne od rijetkih sačuvanih kopija toga prvog životopisa. Nismo niti gramatički niti pravopisno ništa mijenjali; s jezične strane tekst je ostavljen u originalu, onakav kakav je bio objavljen 1900. g. Upravo takav izvorni tekst ima svoj čar originalnosti i prenosi nas u ne tako davno vrijeme kada je Petar živio i osvajao vrhunce kršćanske svetosti.

Kada je ova Petrova biografija objavljena i na drugim jezicima, ostavljala je velik dojam kod čitatelja, pa je jedno vrijeme svetački Petrov život bio skoro poznatiji u Europi nego u vlastitoj domovini. Njegova fotografija je visjela i u pojedinim odgojnim katoličkim zavodima po Europi. Posebno je zanimljiva činjenica da je ovaj Petrov životopis u njemačkom

prijevodu čitao posljednji austrougarski i hrvatski car Karlo Habsburški, kojega je u Rimu 3. listopada 2004. papa Ivan Pavao II proglasio blaženim.

Naglašavamo također i činjenicu da je bilo slučajeva, ne samo među Hrvatima nego i u drugim europskim zemljama, da su mladići, nakon što su pročitali ovu Petrovu biografiju, odabrali duhovno zvanje, jer ih je Petar silno oduševio i nadahnuo svojim svetim životom.

Dodajmo još nekoliko riječi o piscu ove prve Petrove biografije. O. Antun Puntigam (1859–1926) bio je među prvim austrijskim isusovcima koji su na poziv vrhbosanskog nadbiskupa sluga Božjega Josipa Stadlera došli u Travnik i započeli rad na odgoju bosansko–hercegovačke mladeži u novootvorenom sjemeništu i gimnaziji; tu je o. A. Puntigam boravio i radio u dva razdoblja: 1886–1890. i 1895–1908. Osim što je ovom biografijom otkrio svijetu svetački lik Petra Barbarića, o. A. Puntigam uz svoj predani odgojni rad u Travničkom sjemeništu ima još jednu veliku zaslugu za cijelu Crkvu u Hrvata i posebice za hrvatsku mladež: idejni je začetnik i organizator veličanstvene posvete mladeži Srcu Isusovu 1900. godine, kada se na Papin poziv sto šezdeset tisuća hrvatskih mladića i djevojaka posvetilo Srcu Isusovu. O tom jedinstvenom svjedočanstvu vjere hrvatske mladeži o. Puntigam je objavio i posebnu spomen knjigu, a sjećanje na tu posvetu traje i danas. Naime na poticaj o. Puntigama tada devetnaestogodišnji sjemeništarač Travničkog sjemeništa Petar Perica (kasnije postao mučenik, ubijen od partizana 1944. na otoku Daksi kod Dubrovnika) spjevao je pjesmu posvetnicu »Do nebesa nek se ori« za ovu posvetu mladeži Srcu Isusovu. I ta je pjesma, čemu smo svi svjedoci, već više od sto godina najpopularnija hrvatska vjerska pjesma koja se pjeva ne samo na velikim crkvenim slavljinama nego i na redovnim liturgijskim bogoslužjima.

Spomenut ćemo još jednu zanimljivost koja neće biti bez važnosti kad sluga

Božji Petar Barbarić bude uzdignut na oltar kao blaženik, kako se nadamo. Petar je bio suvremenik sv. Male Terezije koja je od njega bila samo godinu dana starija: rođena je 1873. g., a Petar je rođen 1874. Međutim u istoj životnoj dobi, s petnaest godina, krenuli su putem duhovnog zvanja kamo ih je Bog vodio: Mala Terezija u Karmel, Petar u sjemenište. Bolovali su od iste bolesti, tuberkuloze pluća, i iste godine, 1897, završili svoje zemaljsko putovanje te ušli u blaženu Vječnost odakle nam oboje svijetle primjerom svoje mladenačke svetosti i pomažu zagovorom onima koji se njima utječu. Dodajmo ovim »svetačkim zanimljivostima« još i ovu: kad je Petar umro u Travniku 15. travnja 1897, sada već blaženi Ivan Merz bio je star svega četiri mjeseca, (rođen je u Banjoj Luci 16. prosinca 1896) Kao da je Petar, odlazeći s ovoga svijeta, baklju svetosti predao dalje da se ne ugasi u zemlji Bosni i Hercegovini, te je ona nastavila gorjeti i svijetliti u životima drugih kandidata za koje se radi ili želi da budu uzdignuti na čast oltara: nadbiskupa Josipa Stadlera, drinskih mučenica, hercegovačkih franjevačkih mučenika, brojnih mučenika iz posljednjeg domovinskog rata itd.

Za ovo ponovljeno i nepromijenjeno izdanje prvog Petrova životopisa objavljenog prije više od sto godina, posebno je zaslužan g. Stanko Barbarić iz Zagreba, Novakova 10, unuk Franje, rođenog brata sl. B. Petra Barbarića; on je potak-

nuo i materijalno pomogao izdavanje ovoga povijesnog dokumenta. Želja nam je da ovo dragocjeno svjedočanstvo o Petrovoj svetosti iz pera zaslužnog isusovca o. Antuna Puntigama, koji je svojim radom u Travničkom sjemeništu kroz sedamnaest godina toliko toga učinio za Crkvu u Hrvata, posebno za hrvatsku mladež, i koji je bio neposredni svjedok svetačkog života i smrti sl. Božjega Petra Barbarića, u ovome ponovljenom izdanju pridonese što boljem poznavanju Petrova svetog života i poruke koju nam je Bog preko njega uputio.

I za kraj navodimo riječi zagrebačkog nadbiskupa kardinala Josipa Bozanića koje je izrekao u propovijedi prigodom Susreta hrvatske katoličke mladeži u Pulji, 29. travnja 2006. Govoreći o mladim svjedocima vjere kao uzorima današnjoj mladeži, među kojima je spomenuo bl. Ivana Merza, Miroslava Bulešića i Egidija Bulešića, kardinal Bozanić je rekao:

»Spominjem i još jednog 'divnog mladića', kako ga jednom nazva blaženi Alojzije Stepinac, Petra Barbarića, travničkog sjemeništarca, hercegovačkog sina, koji je na lijep način sazeo kako se postiže svetost. On je zapisao: 'Od svih putova što vode u nebo meni se čini najkraćim, najlakšim i najpouzdanijim onaj kojim čovjek ide ispunjujući svoje obične dužnosti'«.

Božidar Nagy